

[Larsen-Ledet]

vi ikke mulighed for at forestille os de små landbrugsindtægter, som vi har i øjeblikket. Høsten 1987 blev en yderligere belastning, som fik bægeret til at flyde over.

Med baggrund i en næsten umenneskelig indsats, som gøres af familierne på disse brug, bør Tinget ikke afvise alvorligt at overveje en gældssaneringsordning efter tidligere anvendt model, hvor staten garanterer 80 pct. af et pengeinstituts lån. Det kan være med til at skaffe likviditet til at bringe familierne ajour med terminer eller få en rimelig akkordordning igennem. Der skal altid i forbindelse med en akkord bruges dividender, som udbetales til de kreditorer, der er med i akkorden, og i landbruget er der jo ikke som i en række andre erhverv mulighed for at sælge en bivirksomhed for at skabe likvider. I landbruget har man forsøgt at skabe likviditet ved at reducere besætningen, og enhver kan jo se, at det er en ubrugelig vej.

Jeg er selvfølgelig ikke blind for, at en gældssaneringsordning kan falde nogle for brystet, også blandt velbærgede landmænd. Det afholder mig bare ikke fra at mene, at en gældssaneringsordning må indgå alvorligt i vore overvejelser. Selvfølgelig er det sådan, at der vil være landmænd, som det ikke er muligt at redde, og hvor forsøget ikke skal gøres, men en rentesaneringsordning tjener alene til at skabe forudsætninger for fornuftig refinansiering eller det, som vi kalder gældsombytning. Medens gældssaneringsordninger tager sigte på at nedsætte gælden til et overskueligt niveau gennem akkorder eller måske blot tager sigte på at bringe gælden i faste rammer, skal en refinansieringsordning sigte på at lette rentebyrden.

Vi har her i Folketinget vedtaget forskellige rentelettelser til fordel for landbruget. Jeg er ikke i tvivl om, at ordningerne har været velmotiverede og har bidraget til at afbøde de værste vanskeligheder. Imidlertid er det sådan, at ordningerne er ved at have udtømt deres virkning og er under aftrapning. Det sker samtidig med, at vi har oplevet meget betydelige omkostningsstigninger i landbruget – sammenholdt med faldende produktpriser. Resultatet er blevet de faldende landbrugsindtægter, som vi kender.

Sammenholdt med de problemer, som en gældssaneringsordning sigter på at løse, er jeg bange for at vi står over for et stigende antal økonomiske sammenbrud, og det kan vi ikke

være interesserede i. Det er der ingen der kan være interesseret i. Derfor synes en refinansieringsordning, som mere langsigtet nedbringer landmændenes rentebetalinger, at påkalde sig betydelig interesse. Den seneste tids debat tyder jo også på, at det er tilfældet.

Men i øvrigt forstår jeg det ikke, når Landbrugsrådets præsident ømmer sig lidt og giver udtryk for, at landbruget risikerer at blive kvalt i sympati. Er det ikke netop den politiske sympati, som Landbrugsrådets præsident ofte har appelleret til? Derfor begriber jeg ikke de lidt sarkastiske bemærkninger, der er kommet i så henseende.

Jeg mener, at den førte debat har været fornuftig, har afspejlet problemer i erhvervet af et omfang, som helt naturligt må påkalde sig interesse hos Folketingets partier. I øvrigt begynder vi jo nu at se en vis produktionsnedtrapning, som fører til lukning af anlæg i forædlingssektoren og det, der følger heraf. Det er en udvikling, der kan gå længere, og der er jo ikke ret mange af os, der egentlig er interesserede i, at vi skal ret langt ad den vej.

Vi vil selvfølgelig respektere de reguleringsmekanismer, der er i EF-sammenhæng. Men i en refinansieringsordning kan formentlig indgå flere elementer. Der kan nok sammensættes en passende menu, og de forskellige elementer er antydnet i beslutningsforslaget. De videre forhandlinger må vise, hvor flertallet kan findes.

Efter vor opfattelse må det indgå i Folketingets overvejelser, om adgangen til gældssanering skal være fuldstændig fri eller der skal anvendes visse kriterier. Det må selvfølgelig være et kardinalpunkt, at de, som får gennemført en gældsomlægning, bagefter har rimelig mulighed for at styre økonomien.

Vi er åbne over for yderligere betingelser for deltagelse i gældsomlægningen, og det er rimeligt at opstille kriterier, som bidrager til fornuftige afgrænsninger. Det er trods alt sådan, at en gældsomlægning vil koste det øvrige samfund noget på den ene eller anden måde.

I den forbindelse er det afgørende for tiltroen til de foranstaltninger, jeg tror vi ender med, at der er styr på de vurderinger og den administration, der skal tages i brug. Det er en almindelig opfattelse, at visse realkreditinstitutter gennem nogen tid, også på landbrugsområdet, har udvist en for konkurrerende adfærd gennem fastlæggelse af et for højt vurderingsni-